Styczeń, Nr 1/2026 (278)

Informator
parafialny

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej
w Słupsku

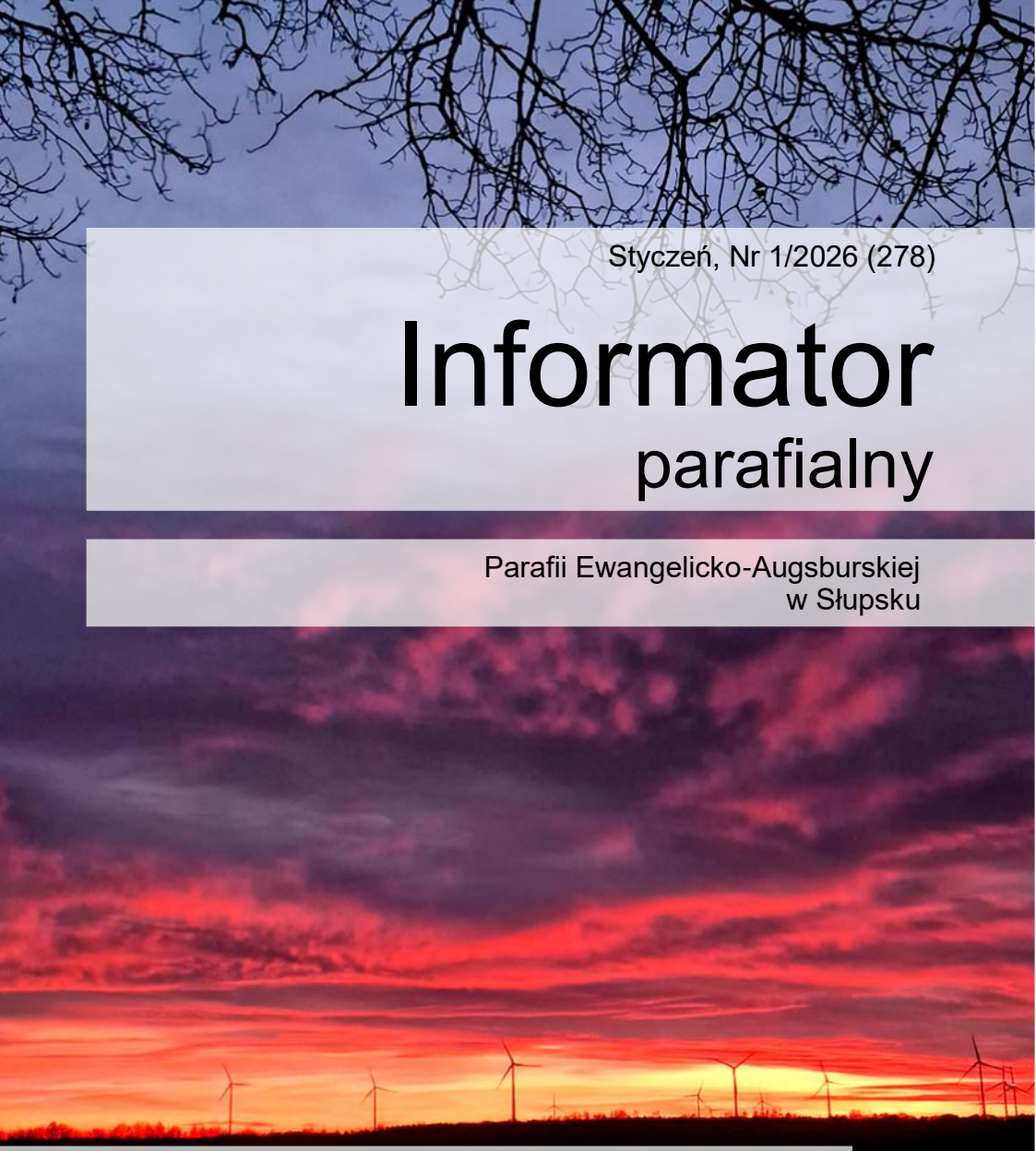

Będziesz tedy miłował Pana, Boga swego,
z całego serca swego i z całej duszy swojej,
i z całej siły swojej.
5 Mż 6,5

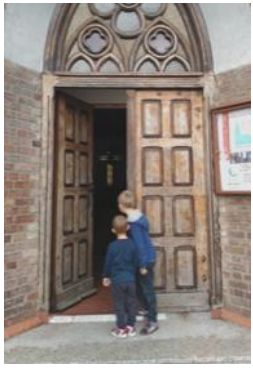

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku

ul. Krzywa 1, 76-200 Słupsk

Kontakt: slupsk@luteranie.pl

tel.: 00 48 (0) 59 842 25 77

Nr konta: PL **25160014621816836860000001**

KOD SWIFT: PPABPLPK

Duchowny:

Proboszcz: ks. Wojciech Froehlich

e-mail: wojciech.froehlich@luteranie.pl

tel. 00 48 59 842 25 77, kom. 605 556 749

Adresy kościołów i kaplic:

Kościół Świętego Krzyża: Słupsk ul. Słowackiego 40

Kaplica w Lęborku: Lębork, ul. Wojska Polskiego 47

Strony internetowe:

www.slupsk.luteranie.pl • www.luteranie.pl

Zdjęcie na okładce: ks. Wojciech Froehlich

Korekta: Anna Froehlich

Słowo duszpasterza

Hasło roku 2026

Bóg powiedział:
Oto wszystko nowym czynię.
Obj 21,5

ks. Wojciech Froehlich

proboszcz

Drodzy w Chrystusie!
Witam Was w Nowym Roku!

Otwieramy kolejny rozdział naszego życia, ale też działania i obecności naszej Parafii w przestrzeni Miasta.

Miniony rok przyniósł naszej wspólnocie wiele dobrego. Przeprowadziliśmy kilka projektów diakonijnych i remontowych, zorganizowaliśmy wycieczkę śladami apostoła Pawła do Grecji, obchodziliśmy 500 lecie obecności naszego kościoła w Słupsku, przeżywaliśmy śluby, chrzty, witaliśmy nowych członków naszej Parafii, ale też żegnaliśmy tych, którzy odeszli do Pana.

Nowy rok postawi przed nami nowe wyzwania, ale wierzymy, że tak jak dotychczas Bóg będzie nam błogosławił i pozwalał podejmować i realizować to wszystko, co przed nami postawi.

Słowa hasła 2026 roku mówią o nowym otwarciu, o Bożej odnowie, której możemy doświadczać. Wchodząc w to, co Bóg odnowił nie musimy mieć obaw. Możemy czuć się bezpiecznie nawet wtedy, gdy życie kładzie nam kłody pod nogi, kiedy czujemy się opuszczeni i kiedy nic się nie układa. On jest i chce być naszą ostoją, naszą podporą, naszym ratunkiem. Zatem wchodźmy w ten Nowy Rok z Chrystusem, który jest drogą, prawdą i życiem. Ten rok przez Synod Kościoła został ogłoszony rokiem Ewangelickiego Nabożeństwa i z racji tego chcemy temu tematowi poświęcić więcej uwagi.

Dziękując Wam za zaangażowanie, za ofiarność i obecność zapraszam do dalszego działania na rzecz naszej Parafii, do uczestniczenia w niedzielnych nabożeństwach, organizowanych wydarzeniach i spotkaniach, do dzielenia się swoimi przemyśleniami, pomysłami ale też uwagami. Razem możemy wiele!

Z wdzięcznością za Was
i z błogosławieństwem
Wasz Duszpasterz

Po czyjej stronie jest Bóg?

ks. Wojciech Froehlich

Proboszcz

Dlatego ja, Paweł, więzień Chrystusa Jezusa, proszę za was, pogan. (2) Słyszeliście przecież o działaniu łaski Boga, udzielonej mi ze względu na was (3) gdy w objawieniu dane mi było poznać tę tajemnicę, o której pokrótce wam napisałem. (4) Czytając możecie się przekonać o tym, w jakim stopniu pojąłem tajemnicę Chrystusa. (5) Nie była ona tak znana synom ludzkim w poprzednich pokoleniach, jak teraz została objawiona świętym Jego apostołom i prorokom w Duchu. (6) Poganie mianowicie są współdziedzicami, członkami jednego Ciała i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie przez Ewangelię. (7) Jej też sługą stałem się według daru łaski Boga udzielonej mi zgodnie z działaniem Jego mocy. Ef 3,1-7

Drodzy w Chrystusie!

Kiedyś usłyszałem w telewizji słowa pewnego człowieka, które mnie przeraziły. Powiedział on: *Bóg jest po naszej stronie!* Oczywiście do tych słów trzeba dołączyć kontekst w jakim te słowa padły. Wypowiedział je człowiek uczestniczący w pożegnaniu Irańczyków, którzy zginęli w wyniku ataku wojsk amerykańskich na irańskiego generała podejrzanego o planowanie zamachów terrorystycznych. Nie chcę wchodzić w jakąkolwiek polemikę o politycznym zabarwieniu, nie mam zamiaru nikogo chwalić ani osądzać, ale słowa przytoczone na początku przeraziły mnie o tyle, że dają jasno do zrozumienia, że są ludzie na tym świecie, którzy uważają, iż mają monopol na Boga.

Oczywiście zdaję sobie sprawę z tego, że słowa te padły z ust muzułmanina, przedstawiciela innej religii i odnosiły się do Allacha, ale odnoszę wrażenie, że również w chrześcijańskich czy około chrześcijańskich kręgach zdarzają się podobne tendencje. Może nie w tak bezpośredni i nie tak ostry sposób, ale dają wyraz temu, że są przekonane o tym, że Bóg jest po ich stronie… że działa tylko na rzecz ich wspólnoty, ich kościoła, że mają monopol na prawdę i co więcej, na zbawienie, bo niebo czeka tylko na członków ich wspólnoty. Inni, którzy do nich nie należą, cóż, muszą mieć świadomość, że miejsca tam dla nich nie ma…

W ten sposób niektórzy ludzie budują swoją religijność. Wprowadzają ekskluzywizm do religijnego przeżycia. Mając dzięki temu takie poczucie, że należą do jakiejś wyjątkowej grupy, że są szczególnie wybrani spośród całej masy ludzi żyjących na świecie. To może wynikać czasami z leczenia kompleksów lub potrzeby bycia dostrzeżonym albo pokazania innym swojej wyższości. Może to próba udowodnienia czegoś sobie i innym. Czy jednak Bóg chce takiego ekskluzywizmu w przeżywaniu relacji z Nim?

Po czyjej stronie jest Bóg?

Święto Epifanii, czyli Objawienia Pańskiego jest jednym z takich, które tej tematyki dotykają bardzo bezpośrednio. Przeżywając Boże Narodzenie za każdym razem wiele jest mowy o tym, że jako pierwsi do betlejemskiej groty przybyli pasterze, ludzie ubodzy, niewykształceni, trudniący się może niezbyt skomplikowaną, ale bardzo ważną dziedziną rolnictwa. Pasterze byli oczywiście częścią Izraela, a więc można powiedzieć rodakami Jezusa. Pamiętamy, że król Dawid, z którego rodu wywodził się Jezus, zanim został królem też był pasterzem. To spotkanie opisane w Ewangeliach, pozbawia złudzeń, jakoby Bóg posłał swojego Syna do jakiejś szczególnej pod względem statusu majątkowego, czy wykształcenia grupy ludzi. Jako pierwszym objawił się najuboższym przedstawicielom swojego wybranego narodu, tym, którzy wypatrywali

przybycia Mesjasza. Oni doświadczyli szczególnej łaski i tę dobrą wiadomość o Narodzinach Jezusa zanieśli dalej, ale wielu z pewnością im nie uwierzyło, bo co mogą wiedzieć przecież tacy ludzie jak pasterze?

Czy to była jakaś porażka Boga, że informacja nie zatoczyła wielkich kręgów? A może było to celowe, żeby ktoś nie uzurpował sobie prawa do mówienia: Bóg jest po naszej stronie, bo dla tych którzy coś w kręgach politycznych czy synagogalnych znaczyli, świadectwo pasterzy było wątpliwe, jeżeli w ogóle do nich dotarło.

Z drugiej strony wiadomość o narodzinach Zbawiciela docierała powoli do tych, którzy w hierarchii społecznej znajdowali się najniżej, którzy tak naprawdę w swoim życiu potrzebowali kogoś, kto ich zrozumie i im pomoże, kto wczuje się i ich sytuację i powie dobre słowo, da nadzieję i wyciągnie z opresji. Tu możemy śmiało powiedzieć, że Bóg stanął po stronie tych ludzi. Nie dlatego, że oni tak postanowili, ale dlatego, że Bóg tak postanowił, a to jest znacząca różnica.

Święto Epifanii przytacza historię kolejnego objawienia Boga światu. W tym wypadku dokonuje się ono wobec ludzi, którzy nie mieli nic wspólnego z Narodem Wybranym, byli naukowcami tamtych czasów, badaczami gwiazd. Znamy ich historię oraz konsekwencje niepodporządkowania się zaleceniu króla Heroda, obawiającego się o własny stołek. Mędrcy, którzy do Betlejem przybyli ze wschodu, są przedstawicielami tych ludzi, którzy poszukują Boga, bo wcześniej nie mieli okazji albo możliwości być z Nim skonfrontowani. To tzw. poganie, czyli biblijnie patrząc nie-Żydzi, ludzie wyznający innych bogów, albo w ogóle nie wierzący w jakiegokolwiek Boga, racjonaliści itp., którzy jednak na jakimś etapie życia doświadczyli Boga, spotkali go w taki czy inny sposób. To po stronie tych ludzi staje Bóg.

Bóg stanął po stronie Pawła, który będąc wcześniej przekonany o słuszności swoich poglądów oraz o istocie swoich prześladowczych zamierzeń wobec wyznawców Chrystusa, w wyniku spotkania z Nim, można powiedzieć twarzą w twarz, stał się innym człowiekiem. Bóg wybrał go, aby uświadomić nam, że nie ma człowieka, który nie mógłby zmienić swojego myślenia, swoich wartości, jeśli zostanie dotknięty przez Boga. Bóg zatem chce być po stronie każdego człowieka, niezależnie z jakiego życiowego kontekstu przychodzi, każdego który w Jezusie Chrystusie odnajduje swojego Zbawiciela. Bóg nie ogranicza się do wybranej grupy ludzi, czy to etnicznej, czy religijnej, ale daje każdemu możliwość poczucia, że jest wybranym przez Boga, ale nie ze względu na formalną przynależność do jakieś wspólnoty, lecz na podstawie wiary w zbawczy czyn Boga w Jezusie i dzięki Jego łasce, jaką okazuje człowiekowi przez swojego Syna.

Amen.

ZAPLANOWANE WYDARZENIA			
Data	**Godz.**	**Wydarzenie**	**Miejsce**
06.01	17.00	Wieczór jasełkowo-kolędowy	kościół
9.01	17.00	Spotkanie kobiet *Kobiety w Akcji*	SCDiD
17.01	11.00	Jakie zmiany? Czyli ewangelickie nabożeństwo w nowej odsłonie.	SCDiD
29.01	17.00	Rada Parafialna	SCDiD
6.02	17.00	Spotkanie kobiet *Kobiety w Akcji*	SCDiD
15.02	11.30	Zgromadzenie Parafialne (po nabożeństwie)	kościół

Słupsk i Pomorze Środkowe, to obszar, którego mieszkańcy są przywiązani do przestrzegania prawd biblijnych, ale i otwarci na nowinki religijne. Początki Reformacji na terenie miasta datuje się na 1517 r., kiedy to doszło do poważnego sporu z miejscowym duchowieństwem w sprawach podatkowych. Szerzenie podglądów Lutra zaowocowało przyjęciem luteranizmu przez słupszczan w 1525 r.

Po oficjalnym wprowadzeniu Reformacji Słupsk stał się miejscem pierwszej wizytacji kościelnej kierowanej przez J. Bugenhagena. Tutaj też siedzibę miała jedna z trzech superintendentur generalnych Pomorza.

Wiek XVIII obrodził aktywnością pietystów, którzy stworzyli jeden z najaktywniejszych na Pomorzu ośrodków tego ruchu. Istotną rolę w ruchu pietystycznym odgrywali duszpasterze z powiatu słupskiego. Jeden z nich P. Schimansky był herrnhutystą.

W XIX w. przychylność mieszkańców wobec nowinek religijnych oraz silne przywiązanie do prawd biblijnych, pozwoliły na działalność na tym terenie postaci znaczących w dziewiętnastowiecznym przebudzeniu religijnym, takich jak filozof F. Schleiermacher, czy kompozytor G. Knak.

W latach trzydziestych i czterdziestych XX w. na terenie Pomorza Środkowego w Kościele ewangelickim ścierały się wpływy faszystów i ich przeciwników. W opozycji wobec biskupów K. Thoma i L. Müllera działało wielu członków Kościoła Wyznającego, w tym m.in. D. Bonhoeffer.

W Informatorze Parafialnym prezentujemy miejsca i osoby ważne dla dziejów pomorskiego ewangelicyzmu.

SIERAKOWO SŁUPSKIE

Zarys dziejów

Miejscowość Sierakowo Słupskie wcześniej nosiła nazwy: Suracowe (1267), Cirghowe (1301), Zirchow (1613). Jedna z najstarszych wsi w regionie słupskim. Początkowo był to majątek ziemski przekształcony z czasem w wieś rolniczą, która otoczona przez pagórki, łąki i zarośla, two-

Kościół poewangelicki
w Sierakowie Słupskim (2012)

rzyła, szczególnie latem, piękny element krajobrazu. Wieś posiada układ oparty na planie ulicówki. Pierwsza wzmianka o Sierakowie pochodzi z 1287 r. występuje ona w dokumentach księcia Mszczuja, potwierdzających nadanie wsi klasztorowi w Bukowie. W 1495 r. wioska stanowiła lenno Vobeserów. I choć zapisy w dokumentach archiwalnych zawierają informacje, że kolejnymi właścicielami wsi byli Erdmann Casimir von Maruner, Michael Kappe oraz właściciel domu bez gruntu Jacob Manke, to według historyków z rąk rodziny Wobeserów Sierakowo dopiero w 1717 r. przeszło w posiadanie Heinricha Albrechta von Blumenstahl. W 1739 r. wieś stała się posiadłością Aleksandra von Schiebelsteina i własnością potomków tej rodziny pozostawała przez dłuższy czas. W 1784 r. Sierakowo było wioską folwarczną, mieszkało tam dwóch właścicieli domów bez ziemi, kowal, 4 rolników, kaznodzieja i kościelny. Poprzez umowę małżeńską wieś wraz z innymi dobrami w 1790 r. stała się własnością Boninów, a w 1842 r. Aleksander Bonin sprzedał Sierakowo za 39000 talarów. Księgi zawierają zapisy dotyczące kolejnych właścicieli folwarku: pani Siemers (1884) i Hansa Siemersa (1928).

Do 1876 r. wioska administracyjnie należała do powiatu miasteckiego, następnie przeszłą pod władzę landrata słupskiego. W 1939 r. Sierakowo liczyło 44 gospodarstwa rolne, w tym 3 większe powyżej 20 ha. Liczba ludności wynosiła wtedy 259 osób. Wieś wraz z przyległymi gruntami zajmowała powierzchnię 549 ha, prosperowało w niej 65 gospodarstw domowych. Urząd Stanu Cywilnego mieścił się w Kończewie, Placówka Żandarmerii w Kobylnicy, a Sąd w Słupsku. We wsi znajdowała się poczta. W 1931 r. funkcję burmistrza pełnił Bruno Stiewe. W Sierakowie funkcjonowała szkoła jednostopniowa, w której w 1932 r. uczyło się 33 dzieci, a nauczycielem był Kanenzki.

Po wojnie Gromada Sierakowo Słupskie założona została w 1946 roku. Następnie jako sołectwo wchodziła do 31 XII 1959 r. w skład Gro-

mady Kończewo. Od 1 I 1960 r. podporządkowana jest bezpośrednio władzom lokalnym w Kobylnicy. 30 IX 2025 r. miejscowość zamieszkiwało 250 osób, a sołtysem jest Mariusz Narodzonek.

Kościół w Sierakowie

Kościół zlokalizowany został w centrum wioski, po zachodniej stronie szosy. Wieża kościoła pochodzi prawdopodobnie z XV w. W 1736 r. świątynię przebudowano wznosząc istniejącą nawę oraz węższe nieistniejące już czworokątne prezbiterium. Jeszcze w XIX w. na gzymsie koronującym południowe ściany wieży widniała inskrypcja „UM ANNO SOLI DEO GLORIA 1736 DEN JUNIJ J B P M22". Kolejna przebudowa miała miejsce na początku XIX w., wówczas to dobudowano trzyboczną apsydę. przebito okna w południowej ścianie wieży oraz powiększono okna nawy.

Kościół ewangelicki w Sierakowie (koniec XIX w.)

Według dziewiętnastowiecznego opisu „Wieża kościoła wykonana została w dolnej części z polnych kamieni - wyglądała jak średniowieczna warownia, górna część podzielona spiczastymi łukami posiadała liczne otwory dźwiękowe, dach wieży miał formę siodłową, a wejście od strony zachodniej było zwieńczone sklepieniem ostrołukowym. Wnętrze kościoła pokryte było płaską boazerią i całkowicie obudowane emporami. Uwagę przyciągała empora ze ścianą szczytową i ozdobnymi przyporami. Kościół miał skromny ołtarz i baroko-

Wnętrze kościoła ewangelickiego w Sierakowie (przed 1945)

Ambona i chrzcielnica (2012)

wą ambonę oraz osiemnastowieczne organy. Przy balustradzie znajdowało się godło z trzyczęściowym szyldem, którego górna część przedstawiała rękę wyłaniającą się z chmury i trzymającą pióro. W części środkowej

były trzy ryby a w dolnej łeb świni. Według napisu na jednej z pamiątkowych tablic organy zostały zbudowane na polecenie Alexandra Martina Schiebla von Schiebelsteina w 1775 r., a epitafium z 1683 r. zdobił obraz Zbawiciela na krzyżu, obok stały postacie fundatorów - Jacoba Wobesera i Kathariny Wobersnowen. Jedno z okien zdobił kolorowy witraż przedstawiający Chrystusa na krzyżu i modlącą się parę na tle dużego miasta. Inskrypcja pod witrażem, jako fundatora wymieniała Martena Steingrebera Santzkowa (1617). Także na emporze zachowało się kilka witraży m.in. dwa herby z nazwiskami Petera i Hansa Puttkamerów".

Na przestrzeni wieków kościół uległ licznym zmianom. Przebudowano zachodnią ścianę wieży kościoła, w 1736 roku dobudowano nawę z prostokątnym węższym prezbiterium. Na początku XX wieku dobudowano trójboczna apsydę i powiększono okna nawy. Z zabytkowego wyposażenia świątyni zachowała się barokowa XVII - wieczna ambona i konfesjonał zbudowany z fragmentów XVII - wiecznych ołtarzy, cynowa misa chrzcielna z 1618 r. na granitowej podstawie z XIV w., XVII - wieczne czoła ławek wykorzystane jako podstawy ołtarzy bocznych, zegar na wieży kościelnej z końca XVIII wieku. W 1977 r. wśród elementów wyposażenia wymieniono także pięć tablic epitafijnych oraz tablicę z wykazem ewangelickich proboszczów z lat 1547-1912.

Organy wybudował Christian Friedrich Voelkner z Duninowa jako opus 142.

Przedwojenny pomnik poległych w I wojnie światowej dawniej zwieńczony figurą orła służy obecnie jako podstawa figury Chrystusa. Na dwustopniowym fundamencie znajduje się część zasadnicza pomnika o kształcie zbliżonym do prostopadłościanu ze ściętymi narożnikami. Na czterech tablicach na bokach pomnika widoczne są ślady po skutych napisach upamiętniających poległych żołnierzy. W narożnikach bryły pomnika umieszczono wizerunki bagnetów owiniętych pasami żołnierskimi z płomieniami wokół rękojeści – symbole śmierci żołnierskiej.

W dolnej części przedniej strony pomnika znajduje się wizerunek

Pomnik poległych w I wojnie światowej (1920-30)

Krzyża Żelaznego i napis: DER TOD / IST VER-SCHLUN GEN IN DEN SIEG / I KOR 13.55. (Zwycięstwo pochłonęło śmierć). Wokół pomnika są ślady czterech słupków podtrzymujących niegdyś metalowe ogrodzenie lub łańcuch.

Parafia ewangelicka

Parafia ewangelicka w Sierakowie Słupskim powstała w okresie Reformacji. Pierwsze zapisy o wizytacji władz kościelnych pochodzą z 1539 r.

W skład parafii – oprócz Sierakowa – wchodziło 5 miejscowości: Kunsow (Kończewo), Kulsow (Kuleszewo), Lossin (Łosino), Sanskow (Zajączkowo) i Brackenberg / Sagerke (Zagórki). W Kuleszewie działała parafia filialna dla mieszkańców tej wioski oraz Zagórek. Ponadto swoją kaplicę posiadali ewangelicy w Kończewie.

Patronat kościelny nad parafią sprawowali junkrzy – właściciele majątków w Kuleszewie i Zagórkach. Parafia należała do diecezji Słupsk Miasto.

W 1924 r. wykazywano 1786 zborowników (w tym 592 w Kuleszewie), w 1932 składki opłacało 2055 luteran (Kuleszewo – 743), a w 1940 r. parafia w Sierakowie liczyła 1819 osób (658 – Kuleszewo). Kres działania parafii to wysiedlenie ewangelickiego proboszcza ks. Siegfrieda Finkbeina. Ostatnie nabożeństwo odprawił on 1 września 1946 roku. Po wysiedleniu był pastorem w Parafii St. Marien Stederdorf, Zmarł 4 lutego 1978 r.

Duchowni luterańscy

Proboszczami Parafii luterańskiej w Sierakowie byli m.in.: ks. Bartholomäus Ketelhut, (1547-1587), ks. Joachim Ketelhut (1587-?), ks. Carl. Leo Sachs, (1614-55), ks. Andreas Reidel (1656-88), ks. Philipp Christoph Zeyse (1688-1720), ks. Jakob Benjamin Zeyse (1720-45), ks. Georg Albert Gottel (1747 - 20 III 1762), ks. Werner Heinrich Zeyse (1763 - 4 IV 1796), ks. Martin Daniel Gottfried Hertel (1797 - 13 XII 1832), ks. Adolf

Plebania ewangelicka w Sierakowie (przed 1945)

Matthey (1834 - 23 I 1884), ks. Wilhelm Friedrich Gurr (1885 - 31 III 1888), ks. Gustav Hermann Fürchtegott Belling (1888 - 31 III 1894), ks. Hugo Heinrich Gustav Tschirschky (1894 - 31 III 1903), ks. Gotthold Karl Reimer (1903 - 10 IV 1912), ks. Siegfried Finkbein (1 VII 1912 - 1 IX 1946).

Cmentarze parafialne

W Kończewie zostały założone dwa cmentarze wiejskie na południe od zabudowań. Ten zlokalizowany bliżej wioski, pomiędzy drogą polną a drogą główną biegnącą w kierunku Kuleszewa, to założenie późniejsze, pochodzące z początku XX wieku. Wąski, wydłużony pas nekropolii czytelny jest w przestrzeni dzięki znacznej różnicy wysokości terenu od strony północnej; od strony południowej wyznaczony jest uprawami rolnymi. Z pierwotnego zagospodarowania zachowało się niewiele granicznych, świerkowych nasadzeń i znikoma ilość pozostałości kamiennych nagrobków. Drugi cmentarz znajduje się na południe, kilkadziesiąt metrów od poprzedniego przy drodze gruntowej. Powstał jako pierwszy wśród pól i łąk, na planie prostokąta z granicznymi, świerkowymi obsadzeniami i aleją od strony zachodniej prowadzącą osiowo do wejścia. Do współczesnych czasów pozostały na nim fragmenty około 30 nagrobków, wyznaczonych najczęściej kamiennymi ramami. Starodrzew usunięto, a cała powierzchnia pełna jest samosiewów drzew. Wśród pozostałości nagrobków można jeszcze znaleźć fragmenty żeliwnych krzyży i tablic.

W Łosinie znajdują się cmentarze rodowy oraz wiejski. Rodowy - rodziny von Puttkamer i von Zitzewitz został założony w południowej części parku, niedaleko zakola rzeki Słupi. Mapa z 1935 roku wskazuje, że w miejscu tym znajdował się niewielki budynek, być może kapliczka lub grobowiec. Obecnie na niewielkim wzniesieniu, przy dróżce dydaktycznej w parku pozostały kamienne tablice z nazwiskami: Max von Puttkamer († 1920) oraz kapitan Maximilian von Zitzewitz († 1937). Kamienie nagrobne ozdobione są płaskorzeźbą herbów obu rodów: gryfa z ogonem rybim w koronie (von Puttkamer) i dwugłowego orła w koronie (von Zitzewitz). Cmentarz wiejski został założony na zachód od zabudowań, przy drodze w kierunku Sierakowa Słupskiego, po jej zachodniej stronie. Obsadzono go świerkami, brzozami i klonami, niestety od strony północnej nie zachowały się te graniczne nasadzenia. Na całej powierzchni cmentarza nie pozostało wiele śladów dawnego zagospodarowania, stąd trudno jest określić jego rozplanowanie i wielkość.

W Sierakowie Słupskim na przestrzeni wieków powstały cztery cmentarze. Pierwszy został założony na wzniesieniu wokół kościoła, powstałego już w czasach średniowiecznych. Nie zachowały się po nim na-

grobki, chociaż jeszcze w latach 60. XX wieku mieścił zespół żeliwnych krzyży nagrobkowych i krat ogrodzeniowych nagrobków. Wiejskim cmentarzem, najprawdopodobniej założonym jako pierwszy, jest cmentarz zlokalizowany w zachodniej części miejscowości. Jego granice w dużej mierze wyznacza naturalne ukształtowanie terenu. Kolejny wiejski cmentarz położony jest na północ od miejscowości, przy drodze polnej, po jej zachodniej stronie.

18 czerwca 2021 r. słupski proboszcz ks. Wojciech Froehlich dokonał poświęcenia lapidarium upamiętniającego ewangelickich mieszkańców Sierakowic. Lapidarium znajduje się w sąsiedztwie dawnego cmentarza, który mieścił się na ówczesnym wschodnim skraju wsi. Jego granicę wytyczały drzewa świerkowe, a na teren pochówkowy od strony północnej prowadziła aleja obsadzona świerkami. Z odpowiednika dzisiejszych ksiąg wieczystych, które znajdują się w słupskim oddziale Archiwum Państwowego w Koszalinie, wiadomo, że cmentarz wydzielony został z prywatnego majątku rodziny Simersów na przełomie 1892/93 r. z przeznaczeniem na urządzenie nekropolii i został przekazany w zarząd gminie Sierakowo. Pozostałości cmentarza zostały zlikwidowane w latach siedemdziesiątych XX w. Nagrobki przez wiele lat leżały w zapomnieniu pod ziemią. W czerwcu 2020 r. członkowie Słupskiego Stowarzyszenia Eksploracyjno-Historycznego „Gryf" odnaleźli kilka krzyży. Po oczyszczeniu i konserwacji umieszczono je w lapidarium, którego budowę rozpoczęto jesienią 2020 r. Prace zakończyły się z końcem kwietnia 2021 r. Ich głównym elementem było wykonanie murku z cegły klinkierowej, w który wbudowano kamienie pamiątkowe (stanowiące pozostałości odkopanych w tym miejscu płyt nagrobnych) oraz tablicę pamiątkową. Zagospodarowano również przylegający teren: oczyszczono i wyrównano skarpę, uporządkowano istniejącą roślinność i wykonano nasadzenia. Na terenie lapidarium zamontowano ławki oraz wyznaczono ścieżkę.

Fragment lapidarium w Sierakowie (2021)

W Zajączkowie zostały założone dwa cmentarze wiejskie. Dziewiętnastowieczny zlokalizowano na południowym wschodzie od miejscowości, wśród łąk. Obecnie jest to skraj lasu. Granice cmentarza wyznaczają świerki. Zachowały się na nim pozostałości po nagrobkach, które tworzą

niewyraźny zarys rozplanowania pochówków. Na cmentarzu tym znajduje się głaz nagrobny upamiętniający dwóch żołnierzy poległych podczas II wojny światowej - synów Waltera i Charlotte Mickley, ostatnich właścicieli Zajączkowa w latach 1938-45. Cmentarz drugi, z początku XX wieku, został założony na północ od miejscowości i tak samo jak poprzedni dziś przylega do lasu. Pierwotne wejście zostało wchłonięte przez poszycie leśne. Romboidalny kształt wyznaczają przerzedzone już nasadzenia świerkowe, a z całego złożenia czytelne są jedynie trzy rzędy pochówków przy zachodniej granicy.

Georg Boguslav von Wobeser (*4 IV 1653 Sierakowo - † 1 XII 1722 Piława) pruski generał-porucznik, posiadacz ziemski; syn właściciela Sierakowa, Wiszna, Drzeżewa, Choćmirowa i Choćmirówka oraz landrata (starosty) słupskiego Petera († 1658) i Friedy Adelheid von Pirch z rodu właścicieli majątku Kozy; 1669 wstąpił do służby w batalionie „Truchsess", następnie służył w V Pułku Grenadierów „Król Fryderyk I"; 1684 kapitan, 1686 udział w kampanii tureckiej, gdzie podczas oblężenia mina eksplodowała w jego pobliżu i pozostawiła blizny na twarzy, 1691 major, 7 X 1697 pułkownik, komendant twierdzy Piława, 1705 generał major; 1712 otrzymał Order Pour le Mérite, 17 VI 1718 generał-porucznik; właściciel majątków: Choćmirowo i Choćmirówko, później także Górzyno, Linkau (Tichoretschenskoje), Gauten i Korjeiten (Putilowo); żona Clara Erdmuth von Stojentin, córka Heinricha Petera von Stojentina († 1694) i Urszuli Marii von Massow; mieli co najmniej 2 dzieci: syna i córkę, syn Peter Heinrich (*1683 - † 1753), córka Clara Constantia (*1690 - † 1779) 1725 poślubiła starostę słupskiego Bogislawa Ulricha von Puttkamera († 1740) była matką gen. Georga Henninga von Puttkamera (*1 VIII 1728 Karzniczka - † 4 I 1814 Karzniczka).

Joachim Wocislaus von Wobeser (*12 X 1685 Sierakowo - † 14 VII 1746 Moers) pruski generał-major, właściciel folwarków; syn Jakoba Wocislawa von Wobeser, właściciela Sierakowa i Będziechowa, emerytowanego chorążego elektoratu brandenburskiego (*1655 Górzyno - † 1713) i Anny zd. von Berghaus († 12 III 1733); 1702 wstąpił do służby wojskowej w IV Pułku Piechoty „Alt-Dohna", walczył w bitwach pod Höchstädt i Malplaquet oraz brał udział w oblężeniach Kaiserswerth, Mons i Oudenarde, 13 V 1737 pułkownik i dowódca pułku „Dossow", następnie dowodził pułkiem „Flantz", X 1745 awans na generała majora; żona z rodu Heringin lub Haringen, z klasy średniej, bardzo bogatej z Holandii, przyniosła mężowi znaczne majątki w Klewisku; syn Aleksander Bogislaw służył w wojsku, córka Johanna Elisabeth (*1717) poślubiła przyszłego gen. Friedricha Wilhelma von der Mosel.

Jan Wild

17 STYCZNIA 2026
SOBOTA
JAKIE ZMIANY?
NOWA AGENDA
POROZMAWIAJMY O NABOŻEŃSTWIE
11.00
SŁUPSKIE CENTRUM
DIAKONII I DIALOGU
ul. Traugutta 16

Warto być aniołem
Wieczór jasełkowo-kolędowy
Kościół Ewangelicko-Augsburski w Słupsku
6 stycznia 2026
godz. 17.00
Wykonawcy:
Przedstawienie
aktorzy Klubu KAWON
Koncert kolęd
zespół Damniczanki
Reżyseria i oprawa muzyczna
Grzegorz Gurłacz
Tekst jasełek
Maria Szymańska
ZAPRASZAMY!

O tym, co za nami

Spotkanie z gośćmi z Niemiec

Adwent to czas sprzyjający spotkaniom. Jednym z nich było mię-

dzypokoleniowe spotkanie rodzinne z gośćmi z Niemiec, którzy po raz kolejny (19.) przywieźli przygotowane dla naszych dzieci paczki świąteczne. Spotkanie odbyło się 3. grudnia w Słupskim

Centrum Diakonii i Dialogu. Oprócz wspólnej kolacji dzieci wraz z rodzicami przygotowywały kartki z podziękowaniami dla rodzin, które przygotowały tegoroczne prezenty. W tym roku gościliśmy Uwego Markwardta oraz Kerstin Frieboese.

Spotkanie Adwentowe II

W drugą środę adwentu 10. grudnia odbyło się spotkanie pt. *Duchowość dojrzała emocjonalnie*, które poprowadziła Anna Froehlich. Podczas spotkania oprócz prelekcji dotyczącej tematu duchowości, znalazł się czas na

wspólny śpiew i rozmowę. Dziękujmy za przygotowania wieczoru.

Spotkanie opłatkowe KAWONU

Członkowie i członkinie Klubu KAWON spotkali się 12. grudnia na spotkaniu opłatkowym. Przygotowania kulinarne i artystyczne

trwały od dłuższego czasu. Na stołach nie zabrakło śledzi z ziemniakami oraz domowych wypieków. O część artystyczną zadbała grupa taneczna pod kierunkiem Pani Marii Bukszowanej. Panie

zaprezentowały taniec opowiadający historię św. Łucji, której tradycja bardzo silnie pielęgnowana jest w Skandynawii, szczególnie w Szwecji. Gośćmi na spotkaniu byli prowadzący zajęcia oraz dyrekcja MOPR (Marcin Treder i Katarzyna Filipiak)

Nabożeństwo niemieckie i adwentówka w Słupsku

13. grudnia o godzinie 15.00 odbyło się adwentowe nabożeństwo w języku niemieckim podczas którego kazanie wygłosił ks. Oswald Wutzke, który reprezentował Pommernkonvent. Po nabożeństwie w Słupskim Centrum Diakonii i Dialogu odbyło się tradycyjne spotkanie adwentowe,

które muzycznie oprawił Piotr Pendzich grając na skrzypcach znane i lubiane kolędy. O ciepły posiłek zadbały *Kobiety w Akcji.* Podczas spotkania nie zabrakło grzańca oraz śpiewu kolęd. Dziękujemy wszystkim za zaangażowanie i zapraszamy na kolejną Adwentówkę w 2026 roku.

Adwentówka w Lęborku

W trzecią niedzielę adwentu, 14. grudnia, odbyło się spotkanie adwentowe w filiale w Lęborku. Po nabożeństwie z Komunią Świętą, które było ostatnim przed sezonem zimowym w kaplicy głównej, w zimowej kaplicy odbyło się tradycyjne spotkanie przy kawie i herbacie. Dziękujemy

za przygotowanie i zaangażowanie w przygotowanie spotkania.

Spotkanie Adwentowe III wywiad do Radia Koszalin

W trzecią środę adwentu, 17. grudnia, odbyło się kolejne spotkanie adwentowe, podczas którego zaprezentowany został film The Chosen - Historia Bożego Narodzenia. Po spotkaniu odbyła się dyskusja dotycząca treści filmu. Przed projekcją miało miejsce nagranie reportażu do Radia Koszalin pt. *Święta Noc u Ewangelików* . Redaktor Anna Winnicka przeprowadziła rozmowę z ks. Wojciechem Froehlichem, Anną Froehlich, Elżbietą Greinke i Janem Wildem na temat przeżywania Bożego Narodzenia w ewangelickich domach. Reportażu można wysłuchać korzystając z linku znajdującego się na parafialnym profilu facebookowym lub skanując kod QR i wpisując hasło dostępu: **noc**

Wigilijnie i gwiazdkowo

Wigilijny wieczór, jak zwykle zgromadził wielu uczestników nabożeństwa. To szczególne nabożeństwo, w wyjątkowy wieczór, połączone było z gwiazdką dla dzieci. Liturgia nabożeństwa miała charakter rodzinny i w dużej mierze skierowana była do najmłodszych. Wszyscy wysłuchali opowieści biblijnej o Bożym Na-

rodzeniu w formie krótkiego słuchowiska. Oprawę muzyczną zapewnił Tomasz Sulewski.

Wszystkie dzieci otrzymały świąteczne prezenty przygotowane przez naszych darczyńców z Niemiec. Po błogosławieństwie, przy blasku świec i wspólnym zaśpiewaniu kolędy *Cicha Noc* wszyscy udali się do swoich domów na wigilijne wieczerze.

Humor z befką

Referent parafialny zakończył udział w kursie dla kościelnych i został zaproszony na rozmowę o pracę do działu personalnego kurii. Kadrowy pyta go: „Gdzie chciałby Pan w naszej diecezji pracować?"
Kandydat pewny siebie mówi: „Chciałbym zostać osobistym doradcą biskupa."
„A czy Pan jest niespełna rozumu?" - odpowiada kadrowy.
„A czy to jest warunek konieczny?"

***

Umarł stary Szkot. Aby uzmysłowić swoim trzem synom jaką ponieśli stratę, zapisał w swoim testamencie, że każdy z synów ma włożyć do jego trumny 100 funtów. Pierwszy z synów wykonał polecenie ojca i włożył do trumny stufuntowy banknot. Drugi uczynił tak samo, choć z sercem i ze złością. Trzeci wyjął 200 funtów z trumny i ze łzami w oczach włożył do niej czek na 300 funtów.

WYCIECZKA

Torgawa – Wittenberga - Wartburg
Erfurt – Eisenach - Eisleben

04-07.06.2026

1 DZIEŃ – wyjazd w godzinach porannych ze Słupska, przejazd do **TORGAWY** – miasta, które jako jedno z pierwszych przyjęło zasady Reformacji. W miejscowym kościele NMP znajduje się grób Katarzyny von Bora. Na zamku Hartenfels zobaczymy kaplicę – pierwszy w historii przykład architektury protestanckiej. Nocleg w hotelu w Wittenberdze. Kolacja we własnym zakresie.

2 DZIEŃ – śniadanie – Całodniowy pobyt w **WITTENBERDZE**. Zobaczymy Kościół Zamkowy, kościół NMP, rynek, pomnik Marcina Lutra, ASISI Panorama. Czas wolny. Nocleg w hotelu w Wittenberdze. Kolacja we własnym zakresie.

3 DZIEŃ – śniadanie – wizyta na **ZAMKU WARTBURG** – tutaj Marcin Luter znalazł schronienie i przetłumaczył Nowy Testament na j. niemiecki. Przejazd do **ERFURTU** - zobaczymy klasztor Augustianów (z zewnątrz) w którym przebywał Marcin Luter, katedrę, Most Kramarzy, Starą Synagogę (z zewnątrz) oraz Fischmarkt. Przejazd na kolacje do restauracji w **EISENACH,** nocleg tamże w hotelu.

4 DZIEŃ – śniadanie, następnie wyjazd w drogę powrotną. Po drodze wizyta w **EISLEBEN** – zobaczymy m. in. kościół św. Piotra i Pawła – miejsce chrztu Marcina Lutra, domy narodzin i śmierci reformatora. Przyjazd do Słupska w godzinach wieczornych.

Cena 1.500,- pln (przy 45 os. i kursie euro/pln max. 4.5)

- przejazdy autokarem
- 3 noclegi w hotelu (pokoje 2-3-osobowe z łazienkami)
- 3 śniadania, opiekę pilota, ubezpieczenie **NNW, KL, CP, opłatę TFG**

Cena NIE OBEJMUJE kolacji w 1 i 2 dzień pobytu

Na koszty programu, **kolację w Eisenach**, parkingi i in. należy przeznaczyć **kwotę 115 euro.** (kwota jest integralna częścią ceny i nie podlega rozliczeniu). W razie wzrostu cen usług turystycznych, biuro zastrzega sobie prawo do korekty ceny)

***kalkulacja wrzesień 2025 – cena w roku 2026 może ulec zmianie**

ZAPRASZAMY DO ZAPISYWANIA SIĘ NA WYJAZD
I WPŁATĘ ZALICZKI 500 ZŁ OD OSOBY NA KONTO
Santander 37109027630000000129834745
„LUTER"+IMIE I NAZWISKO

Trudne, ale przydatne słowa

Teofania W teologii pojedynczy akt objawienia się Boga. Teofanie mają umacniać wiarę ludzi, przypominać im o bliskości i dobroci Boga, a także o opiece, jaką ich darzy. W Biblii teofanie odbywają się w sposób bezpośredni – do ludzi przychodzi sam Bóg albo w sposób pośredni, przez Bożego wysłańca – anioła, albo przez inny znak jego obecności. W Starym Testamencie, wspólnej części Świętych Pism judaizmu i chrześcijaństwa, Jahwe objawił się m.in. Mojżeszowi w gorejącym krzewie i w obłoku, a Noemu w łuku, czyli tęczy. Również Eliaszowi.
W Nowym Testamencie teofanie towarzyszą chrztowi Jezusa i jego przemienieniu. W Ewangelii według świętego Łukasza Bożym wysłannikiem jest archanioł Gabriel, który nawiedza Marię i obwieszcza epifanię, czyli objawienie się Jezusa Chrystusa poganom.

Co nam w duszy gra

Na tych stronach Informatora Parafialnego publikowane będą artykuły, informacje, ciekawostki, recenzje i inne teksty przygotowane przez szersze grono autorek/autorów z naszej Parafii. Wraz z grupą *Kobiety w Akcji* zapraszamy do redagowania tekstów dotyczących Waszych zainteresowań związanych z wiarą, kościołem, wspólnotą, czy też Waszym doświadczaniem Boga i Jego stworzenia, którymi chcielibyście się podzielić z czytelnikami Informatora Parafialnego. Materiały do kolejnego numeru przyjmujemy do każdego 20-go dnia poprzedniego miesiąca. Zapraszamy do systematycznej współpracy!

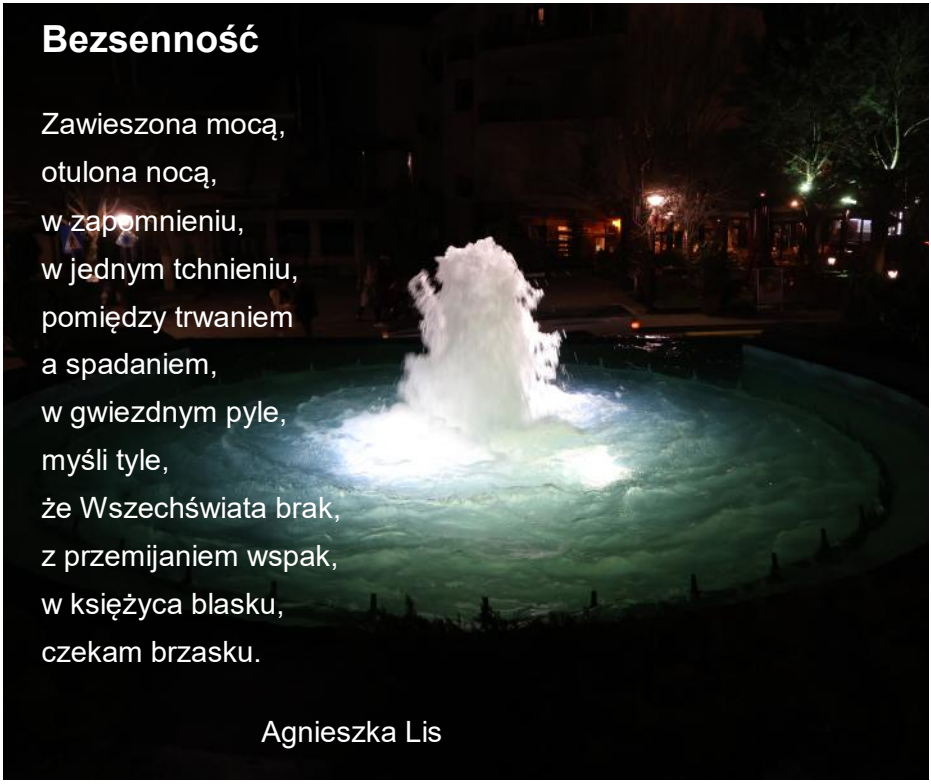

Bezsenność

Zawieszona mocą,
otulona nocą,
w zapomnieniu,
w jednym tchnieniu,
pomiędzy trwaniem
a spadaniem,
w gwiezdnym pyle,
myśli tyle,
że Wszechświata brak,
z przemijaniem wspak,
w księżyca blasku,
czekam brzasku.

Agnieszka Lis

Zwiastun Ewangelicki

Jak zamówić prenumeratę
– szczegóły na stronie:
www.ksiegarnia.augustana.pl

PRENUMERATA 2026

Zapraszamy do skorzystania z prenumeraty na kolejny rok. Po opłaceniu prenumeraty cyfrowej – każdy numer można czytać wygodnie na komputerze w formacie pdf oraz w pełni korzystać ze strony www.zwiastun.pl.
W parafiach można zaprenumerować czasopismo od dowolnego miesiąca!

Prenumerata cyfrowa
- roczny dostęp 170 zł
  półroczny dostęp 85 zł
- nielimitowany dostęp online do wszystkich treści na www.zwiastun.pl
- numery „Zwiastuna Ewangelickiego" w PDF

Prenumerata papierowa
- do domu przez Pocztę Polską
  roczna – 340 zł,
  półroczna – 170 zł
- w parafii (od 3 egz.)
  roczna – 240 zł,
  półroczna – 120 zł

Z BIBLIĄ NA CO DZIEŃ I KALENDARZ EWANGELICKI NA 2026 ROK

Zachęcamy do zakupu ewangelickich publikacji, w których znajdziecie ciekawe artykuły dotyczące różnych tematów z życia Kościoła Ewangelickiego ze szczególnym uwzględnieniem tematyki roku 2026, który ogłoszono *Rokiem Ewangelickiego Nabożeństwa.* Przewodnik biblijny *Z Biblią na co dzień* z naszą parafialną okładką to doskonały sposób na codzienną lekturę Biblii. Może być też doskonałym prezentem dla bliskich lub znajomych.

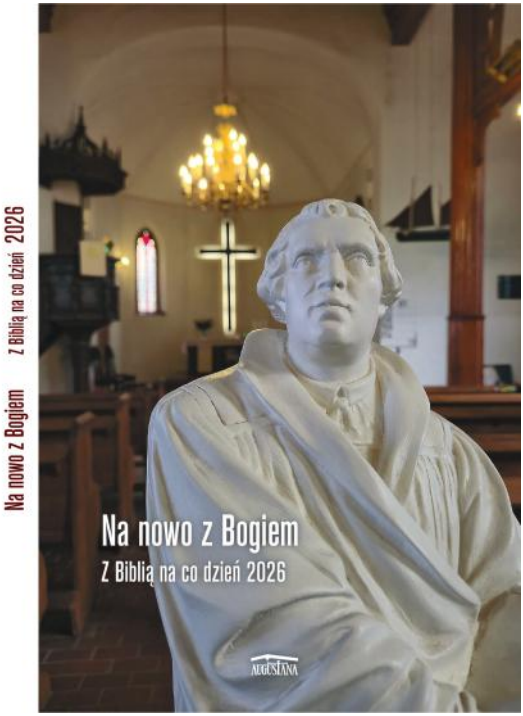

SERDECZNIE DZIĘKUJEMY ZA WSZELKIE DAROWIZNY ZŁOŻONE NA RZECZ PARAFII! ZACHĘCAMY DO REGULARNEGO OPŁACANIA SKŁADKI KOŚCIELNEJ

Składkę można opłacać w kancelarii parafialnej lub przelewać na konto parafialne z dopiskiem darowizna - składka kościelna rok imię i nazwisko (pozwoli to na odliczenie wpłaconej kwoty od podatku):

25160014621816836860000001

Dla innych darowizn obowiązują te same konta. Poniżej przedstawiamy wyciąg z regulaminu parafialnego dotyczący zasad opłacania składek kościelnych. Jednocześnie przypominamy, że pełnoprawny udział np. w wyborach do rady parafialnej lub jakichkolwiek głosowaniach podczas zgromadzeń parafialnych mają osoby, które znajdują się na liście parafialnej, czyli są członkami parafii pod względem formalnym, na co składa się również opłacenie składki kościelnej. Zachęcamy państwa do cyklicznych wpłat, które można realizować np. przez stałe, miesięczne zlecenia bankowe, rozkładając roczną należność na 12 mniejszych kwot (np. w przypadku, gdy miesięczne wynagrodzenie wynosi 2400 netto, to roczna składka kościelna wynosi 288 zł. Kwotę dzielimy przez 12, co daje nam miesięcznie 24 zł. W swoim banku dokonujemy zlecenia miesięcznej dyspozycji kwoty w wysokości 24 zł na konto bankowe parafii).

SKŁADKA KOŚCIELNA - Regulamin Parafialny
Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego
w Rzeczpospolitej Polskiej

ZASADY OGÓLNE

§ 7

1. Każdy członek Parafii, który został konfirmowany i ukończył 18 lat, zobowiązany jest do płacenia składek parafialnych. Składki te powinny wynosić **co najmniej 1%** jego dochodu.

2. W uzasadnionych przypadkach Rada Parafialna może zwolnić od tego obowiązku pojedynczych parafian bądź też określone grupy społeczne np. uczniów, studentów, bezrobotnych, czy też rodziny przeżywające okresowe trudności finansowe. W uchwale dotyczącej zwolnienia powinien być określony czas trwania tego zwolnienia.

PRZYKŁADOWE, MINIMALNE KWOTY SKŁADKI PARAFIALNEJ W ZALEŻNOŚCI OD DOCHODU DANEJ OSOBY		
Dochód miesięczny	**Składka miesięczna**	**Składka roczna**
2 000,00 zł	20,00 zł	240,00 zł
3 000,00 zł	30,00 zł	360,00 zł
4 000,00 zł	40,00 zł	480,00 zł
5 000,00 zł	50,00 zł	600,00 zł
6 000,00 zł	60,00 zł	720,00 zł
7 000,00 zł	70,00 zł	840,00 zł
10 000,00 zł	100,00 zł	1 200,00 zł
12 000,00 zł	120,00 zł	1440,00 zł
15 000,00 zł	150,00 zł	1800,00 zł
17 000,00 zł	170,00 zł	2040,00 zł
20 000,00 zł	200,00 zł	2400,00 zł

KALENDARZ I WYKAZ OFIAR OGÓLNOKOŚCIELNYCH
1. Fundusz Socjalny (sty.):
2. Fundusz Stypendialny (luty):
3. Diakonia Polska (1. n. pas.):
4. Fundusz Bratniej Pomocy im Gustawa Adolfa: IV-VI -
5. Skarbonka Diakonijna:
6. Ofiara żniwna na Domy Opieki:
7. Fundusz Ewangelizacyjno-Misyjny:
8. Ofiara na diasporę:

PLAN NABOŻEŃSTW NA STYCZEŃ/LUTY 2026			
DZIEŃ	**SŁUPSK D**	**SŁUPSK PL**	**LĘBORK**
01.01.2026 NOWY ROK		17.00	
04.01 2. po Bożym Narodzeniu		10.30	
06.01 Święto Epifanii		17.00 (Jasełka)	
11.01 1. po Epifanii		10.30	8.30
18.01 2. po Epifanii		10.30	
25.01 3. po Epifanii		10.30	8.30
01.02 Ostatnia po Epifanii		10.30	
08.02 2 n. przed postem		10.30	8.30
15.02 Przedpostna Estomihi		10.30	
22.02 1 n. pasyjna Invocavit		10.30	8.30